

Jak ucylił się w czasie okupacji

Gdy pomyślę, że obecnie uległ się już moim panie-
dnie w normalnych warunkach panie, że jeszcze dwo-
brak do warunków przedwojennych. Ale gdy się wfu-
watek, powstały jednak bardzo wielkie (warunki) różnice.

Szkolę polskiego okazywaniem w ostatnim roku
zjedni wojny. Nauka odbywa się w kucias w warunkach
edpowiednich bez porównania lepszych niż obecnie.

Na następnym roku po ukonczeniu szkoły polskiej
miastem zamiast kulturali się dalej, więc ukończono się
do egzaminu, który miastem składa się z trzech części.
Ale moje zamiary spełnić nie mogę, ponieważ
je przede wojenne. Po dziecinnych wojennych
pożytkowo zostało wiele nauki, wyzthie szkoły
zostały zamknięte przez okupanta, młodzień polska
musiała się uciekać do innych środków zdobywania
nauki. W tych ciężkich warunkach profesorowie
domowych szkół zorganizowali komplety, które zbre-
rały się każdego dnia w innym domu prywatnym,
na których starano się kulturali młodzieży.

Jeżeli chodzi o mnie, przez trzy lata nie mogłem
się kulturali, gdyż nie posiadałem mi warunki material-
ne w których się uczyć. Powodem tego był upadek
gospodarstwa, w jakim się uczyłem po dziecinnych
wojennych, a dzięki mojej nie mogłem sobie pozwolić
zeby mieć kulturali, je natomiast przez ten czas

porostajem u domu pomagajici oca u gospodarstwie.

Zapisał w 1943 r. postawionem kwaterie z pomieszczeniami
eigłickich wosników matki, sluzek. Wtęże jęz jamoy
swego kolegi zapisaćem zię me kamplet u Rembertowce
pod Mramowq, który zhiędać zię z kilku osob. Zięstus, kl.
pucobiciem od meje do jaidziernika z tuj tygodniow-
iq jueriq we imie. Stęke odbywać zię u borko eigłickich
wosnikach. Zbięchisim zię pokryjamu u jednego z
profesorów po południu me stic i joi godinij. Zo nie
dosyć, że tucbe byio zię wyci jmed obiem skupente, gdyi
ze tajne nęczenie grozity, że najstroine hory, nie dosyć,
ze zię pucobiciem umyślic jmednioty jebicimie, ale brek
byio podzgernikoi, co dla nas byio najtręimiqne.

Wstępnie me jonystku jaidziernika wstępitem me
kamplet drugij kl. gim. zhtędać zię z kilkunastu
osob, me ktorym wghitędać ei sami profesorowie. Tu lekeje
odbywać zię innciej, bo odbywać zię u szkole Handlowej
równiczi po wyjiamu. Koidy z nęcim joiędać legi-
tymajis miodzi se nkoity jomncęknej, a stawi se zkoity
Handlowej biciegego roku. Lęc tem wrotho zię nęrytem,
gdyi musietem wyjicicic z Rembertowce, janicwci nie
wolno byio, icitri joięzami osobom cybilnym. A joduch
musietem jaidzić, gdyi sam zobre dostaweraiem zjrowic.
Wtęże bytem zmunany opusici Rembertoi i wroci do
domu me kies. Bytem zropanany juerwaniem nauki,
lęc musietem zię z tujm jozodoci.

Zo tam tygodniowej juerwie zjodoci u domu

wtedytem nie komplect zorganizowany przez jednego studenta w swojej gminie Wodzyńskich koło Siedlec. Komplect ten składał się z kilku osób i przez tego studenta, któremu brachowało jednego roku do otęgnięcia dyplomu, były wykładane wszystkie przedmioty. Nauka odbywała się również w bardzo ciężkich warunkach, bo nie tylko, że miesłem daleko, gdyż miesłem chociaż 10 km w obie strony, ale było brach podopieczników, gdyż tylko jeden komplect był na tę nie dużą klasę. Tu również nauka odbywała się wstrycie i dążyło się do tego, żeby o tym jak najmniej ludzi wiedziało; żeby nie dano się do wiedzy memickich, bo w ten sposób ukarani by byli uczestnicy komplectów, ale i szkoły by odeprzysia. W tych warunkach uczyliśmy się do czerwca 1944. W czerwcu zorganizowaliśmy egzaminację z pierwszej i drugiej klasy w tajnym gim. B. Prusa w Siedleach zorganizowanego przez starszego profesora.

Muszę stwierdzić, że pomimo ciężkich warunków materialnych i pomimo przesładowani ze strony władz okupacyjnych udało się dążyć do nauki. Również były profesorki z naczeniem zjecha organizowały komplecty i z nieustraszoną odwagą dążyli do tego by młodzieży kutać i podwoić oświatę podawaną przez strażanie wojenne, gdyż w tym czasie nam wiadomo jakie losy groziły ze tajne uczenie. Dopiero po wypędzeniu naszych germanistów, szkoły zostały otwarte i nauka wzięła swój świątobliwy bieg. W r. 1944 w naszym i nowo

gim. zostało okradzione, ponieważ, że nie posiadaliśmy
 żadnego większego gmachu; nauka rozpościerała się
 w warunkach materialnych bardzo ciężkich, gdzie nie tylko,
 brakowało lokali, ale i mebli i innych rzeczy. Nie można
 było myśleć o pracach naukowych i o bibliotece, gdzie nauka
 odbywała się nie tylko w jednym lokalu. Długo z tego-
 dnie nie byłam w stanie na popieranie, dzięki wyjątkowej
 pracy profesora. W tym roku zwołujemy o tymczasowym
 większym gmachu, w którym nauka odbywa się w innych
 miejscach i warunkach materialnych. Długo, więc bardzo
 dużo nam do warunków przedwojennych, tylko repeat mia-
 dżycy wywołuje poziom przedwojenny.

Mam nadzieję, że chociaż nauka została pod-
 wracona przez wojnę ilościowo nie zmniejszając, a jaci-
 cownie miłośnicy dążyli do nauki w zrytualnej formie,
 by kulturalnie się nie dostrzegł obywateli i w przyszłości
 raczej wzmocnienie stanowisko dla dobra Narodu
 Polskiego.

dn. 20-VI-1946r.